

Latvijas Evanģēliski Luteriskās Baznīcas satversme

(Uz Latvijas Sinodes lēmuma pamata pieņemta galīgā veidā Sinodes komisijas 1928.g.26. janvāra sēdē)
Rīgā, 1928. gadā

Latvijas Evanģēliski Luteriskā Baznīca, kā Kristus un viņa evaņģēlija organizēta draudze, uzskata vecās un jaunās derības kanoniskās grāmatas par savu vienīgo mācības un dzīves pamatu un pieņem par savu vienīgo mācības un dzīves pamatu un pieņem kā Svēto Rakstu paskaidrojumus Kristīgās draudzes vēstures gaitā izcēlušās tā sauktās:

Apustuļu, Niķejas un Atanāzija ticības apliecības, nepārgrozīto Augsбургas konfesiju, Mārtaņa Lutera Mazo Katķismu un citus Vienprātības grāmatā "Liber Concordiae" sakopotos rakstus.

Uz šī negrozāmā pamata stāvēdama un paļaudamās uz Trīsvienīgā Dieva žēlastību, Latvijas Evanģēliski Luteriskā Baznīca grib ar Dieva vārdu un sakramentiem izkopt sevi par ķēniņu priesterību, svētu cilti, Dieva īpašiem ļaudīm un pasludināt tā tikumus, kas mūs aicinājis no tumsības pie savas brīnišķīgas gaismas (1. Pēt. Gr. 2. nod. 9.p.)

Savai ārējai iekārtai Latvijas Evanģēliski Luteriskā Baznīca dod sekošu satversmi:

Vispārēji noteikumi.

1. Latvijas Evanģēliskā Luteriskā Baznīca aptver visus evaņģēliski luteriskās ticības iedzīvotājus Latvijā, kuŗi šīs Baznīcas draudzē skaitās par draudzes locekļiem.
2. Latvijas Evanģēliski Luteriskās Baznīcas mazākā vienība ir organizētā Baznīcas draudze.
3. Latvijas Evanģēliski Luteriskā Baznīca apvieno savas Baznīcas draudzes Baznīcas iecirkņos.
4. Latvijas Evanģēliski Luteriskās Baznīcas augstākais orgāns ir Latvijas Sinode.
5. Ja atsevišķos gadījumos šinī satversmē nav citādi noteikts, tad ikviena kārtīgi sasaukta Baznīcas draudzes, Sinodes, padomes, vai cita Baznīcas sapulce ir pilntiesīga neatkarīgi no sanākušo locekļu skaita. Lēmumi skaitās par pieņemtiem un vēlēšanas par notikušām, ja sasniegts nodoto balsu aboluts vairākums. Kas atturas no balsošanas, nav skaitāmi līdz. Balsīm līdzīgi daloties, jautājums vēl reizi pārrunājams un tad pārbalsojams no jauna. Ja arī otro reizi balsis dalās līdzīgi, tad izšķir priekšsēdētāja vai sapulces vadītāja balss. Vēlēšanas vienmēr izdarāmas ar aizklātu balsošanu, bet lēmumi taisāmi ar atklātu balsošanu, izņemot lēmumus personīgās lietās, kā arī citos jautājumos, ja 1/3 no klātesošiem prasa aizklātu balsošanu.
6. Kāda Baznīcas orgāna lēmumu ieinteresētās personas var pārsūdzēt, ja atsevišķos gadījumos nav citādi noteikts, līdz augstākai instancei, 14 dienu laikā, skaitot no lēmuma pasludināšanas vai saņemšanas dienas.
7. Latvijas Ev. Lut. Baznīcas ordinētie garīgie darbinieki, kā arī visi šīs Baznīcas Dieva vārda sludinātāji un skolotāji, iestājoties amatā, nodod zvērestu jeb svinīgu solījumu, kuŗu apstiprina ar savu parakstu, ka viņi nekā nemācīs un nesludinās, kas runātu pretīm Svētiem rakstiem un ev. lut. Baznīcas ticības uzskatiem, un kopā ar visām citām Baznīcas amatpersonām padosies Baznīcas noteikumiem un disciplīnai un ar savu dzīvi dos labu kristīgu priekšzīmi draudzes locekļiem.
8. Latvijas Ev. Lut. Baznīcas amatpersonas bauda nevien visas draudzes locekļu tiesības, bet arī sevišķās tiesības, kuŗas viņu amatam piešķirtas ar šīs satversmes un Baznīcas instrukciju noteikumiem.
9. Latvijas Evanģēliski Luteriskā Baznīca ir publiski-tiesiska rakstura reliģiska organizācija un savā iekšējā dzīvē autonoma.
10. Latvijas Evanģēliski Luteriskā Baznīca, kā arī viņas mazākās organizētās vienības: Baznīcas iecirkņi, vietējās Baznīcas un Baznīcas draudzes, bauda juridisku personu tiesības.

Pirmā nodaļa.

Baznīcas draudze un tās locekļi, Baznīcas padome un Baznīcas valde.

Pirmais nodalījums.

Draudze.

11. Šīs satversmes spēkā stāšanās dienā pastāvošās draudzes paliek arī turpmāk. Jaunas draudzes apstiprina un pastāvošās daļa vai savieno, uz dalībnieku priekšlikumu, Baznīcas Virsvalde, iepriekš pieprasījuse iecirkņa valdes atzinumu.
12. Draudzei jāgādā par to, lai kārtīgi notiktu draudzes dievkalpošanas ar Dieva vārda sludināšanu un svēto sakramentu izdalīšanu, lai jaunatne pienācīgi tiktu sagatavota uz iesvētīšanu un lai apbēdinātas dvēseles atrastu garīgu stiprinājumu un iepriecinājumu. Tāpēc ikkatri draudzei jāuztur pašai savs mācītājs, kā arī jādod mācītājam draudzes garīgai apkopšanai vajadzīgie palīgi un līdzekļi. Ja draudze nav spējīga viena pati veikt šos savus pienākumus, viņa var, ar Baznīcas Virsvaldes atļauju, apvienoties ar kādu citu draudzi, kādā gadījumā jāiesniedz Baznīcas Virsvaldes apstiprināšanai noteikts līgums starp attiecīgām draudzēm.
13. Draudzei, kā Latvijas Evanģ. Luteriskās Baznīcas sastāvdaļai, pienākas gādāt par šīs Baznīcas vispārējām vajadzībām, kā arī ņemt dzīvu dalību iekš – un ārpusīstas darba veicināšanā.

Otrais nodalījums.

Draudzes locekļi un viņu pienākumi un tiesības.

14. Evanģ. Lut. Ticības personas, kas kādā draudzē reģistrētas, skaitās par šīs draudzes locekļiem.
15. Kas vēlas turēties pie kādas citas draudzes, tam par to jāpaziņo savas draudzes mācītājam vai mācītāja vietas izpildītājam. Bērni pieder pie savu vecāku vai aizbildņu draudzes.
16. Pārejot citā draudzē, jāizņem un jāpienes draudzes zīme un kvīts par nomaksātu Baznīcas nodokli.
17. Citu ticību piederīgos uzņem draudzē pēc iepriekšējas pārbaudīšanas.
18. Draudzes locekļu pienākumi ir: vest kristīgu dzīvi, apmeklēt draudzes dievkalpojumus un lietot svētos sakramentus, ievērot draudzes kārtību un Baznīcas parašas, izpildīt Baznīcas iestāžu noteikumus un priekšrakstus, bez svarīga iemesla neatteikties no amata, kuŗā ievēlēti, un amatu godīgi izpildīt. Vecāku sevišķs uzdevums ir: audzināt savus bērnus kristīgās ticības garā.
19. Draudzes locekļiem ir tiesības: savās garīgajās vajadzībās griezties pie draudzes mācītāja vai viņa vietas izpildītāja; slimības, trūkuma un nespēka gadījumā saņemt laicīgu pabalstu, ciktāl draudzes līdzekļi to atļauj, piedalīties visās draudzes sapulcēs, vēlēti un tikt ievēlētiem Baznīcas amatos, sūtīt savus bērnus draudzes skolās, lietot draudzes bibliotēku, draudzes labierīcības iestādes un draudzes kapsētu.
20. Dieva noliedzējus un Dieva vārda, sakramentu, kristīgo parašu un savas Baznīcas zaimotājus un nīcinātājus, kā arī personas, kas ved Kristus draudzei piedauzīgu, netikumisku vai noziedzīgu dzīvi un pēc pamācības nelabojas, var uz Baznīcas padomes lēmumu no draudzes un Baznīcas izslēgt, kamēr tās atgriežas. Par ikkatru izslēgšanu un izslēgtā atpakaļ uzņemšanu jāpaziņo Baznīcas Virsvaldei. Izslēgtie var mēneša laikā padomes lēmumu pārsūdzēt.
21. Draudzes locekļi, kuŗi par 2 gadiem nav samaksājuši noteiktos nodoklus draudzes un Baznīcas vispārējām vajadzībām, uzskatāmi kā izstājušies no draudzes un var tikt uzņemti atpakaļ vienīgi Baznīcas Virsvaldes norādītā kārtībā.

Trešais nodalījums.

Baznīcas padome.

22. Ikkatra draudze ievēl uz trim gadiem 15-30 Baznīcas padomes locekļus un 5-10 kandidātus, kas savus pienākumus izpilda kā goda amatu bez atalgojuma.
23. Balsstiesīgi ir visi iesvētītie draudzes locekļi, kas vismaz vienu gadu pieder pie draudzes un nomaksājuši Baznīcas nodokļus. Balstiesību nebauda personas, kuŗas atrodas aizbildniecībā, pret kurām 20. pantā minēto noziegumu dēļ iesākta izziņa, kuŗām piespriests ar tiesību zaudēšanu saistīts sods, kuŗas noraida Baznīcas bērnu kristību, iesvētīšanu vai liedz bērniem kristīgu audzināšanu vai saviem mirušiem piederīgiem kristīgu apbēdīšanu un nepadodas Baznīcas disciplīnai un kārtībai.
24. Vēlējamo Baznīcas padomes locekļu kandidātu sarakstā uzņemami tikai balsstiesīgi draudzes locekļi, ne jaunāki par 25 gadiem, kam draudzē laba slava, kas mīlē evang. lut. Baznīcu un ņem dalību pie draudzes dievkalpojumiem un svētiem sakramentiem.
25. Pie padomes, līdz ar ievēlētiem locekļiem, pieder un bauda balsstiesību vietējais mācītājs, vai mācītāji, ja draudzē ir vairāk nekā viens mācītājs.
26. Ja kāds padomes loceklis nomiris vai no amata izstājies vai izslēgts, viņa vietu padomē ieņem kandidāts.
27. Jautājumos, kuŗos kāds padomes loceklis personīgi ieinteresēts, viņš nebalso līdzī. Tāpat tas ir visu citu Baznīcas orgānu sēdēs.
28. Pirmā sēdē padome izvēl no sava vidus ar balsu vairākumu uz trim gadiem Baznīcas valdi un trīs revidentus.
 1. Piezīme. Baznīcas padomes ar kopīgu mantu vai kopīgu mācītāju var ievēlēt, ar Baznīcas Virsvaldes atļauju, arī kopīgu valdi un kopīgās valdes locekļu skaitu pavairot, vai, izvēlējušas ikkatra savu valdi, vēl iecelt sevišķu komisiju kopīgo lietu nokārtošanai.
 2. Piezīme. Vajadzības gadījumā padome var pieaicināt uz nenoteiktu laiku par draudzes kopējiem arī personas, kas nav ievēlētas padomē.
 3. Piezīme. Mācītāju var ievēlēt valdes amatā, ja viņš ar mieru to uzņemt.
29. Padome ievēl delegātus uz sinodēm un noteic viņiem un mācītājiem ceļa atlīdzību.
30. Padome ievēl, saskaņā ar Latvijas Sinodes apstiprinātiem noteikumiem, draudzes mācītāju, kad mācītāja vieta ir brīva.
31. Padomei, bez iepriekšējos pantos minētām, ir vēl sekošas tiesības un pienākumi:
 - 1) apstiprināt draudzes budžetu un gada pārskatu;
 - 2) noteikt nodokļus un nodevas draudzes sevišķām vajadzībām;
 - 3) noteikt maksu par kapu vietām kapsētā un par dažāda Baznīcas inventāra lietošanu;
 - 4) atvēlēt kredītu Baznīcas valdei un priekšniekam;
 - 5) revidēt Baznīcas valdes un ikkatras viņas atsevišķas amatpersonas darbību un vajadzības gadījumā pret vainīgiem iesniegt sūdzību;
 - 6) ievēlēt un atlaist diakonus, ērģelniekus, diakonises un citus draudzes kopējus un kalpotājus un noteikt viņiem algu;
 - 7) ierosināt un iepriekš apspriest draudzes un Baznīcas dzīves jautājumus, kuŗu galīgā izspriešana pieder Baznīcas Virsvaldei vai Sinodei;
 - 8) dibināt draudzes labierīcības iestādes, atvērt, ievērojot pastāvošos likumus, skolas un bibliotēkas, kā arī pastāvošās likvidēt;
 - 9) ar Baznīcas Virsvaldes atļauju ierīkot kapsētu, celt jaunu Baznīcu, iegūt, pārdot, ieķīlāt vai citādā ceļā apgrūtināt ar parādiem un mainīt Baznīcas nekustamos īpašumus.
32. Pie mācītāju vēlēšanām, kā arī pie 20. pantā un 31. panta 9. punktā minēto jautājumu izlemšanas, jābūt klāt $\frac{3}{4}$ no padomes locekļiem. Citos gadījumos padomes sēde ir pilntiesīga, kad piedalās vismaz $\frac{1}{3}$ no visiem padomes locekļiem.

33. Padomes sēdes sasauca vismaz divreiz gadā un vada Baznīcas priekšnieks vai, viņa uzdevumā, viņa vietnieks. Gadījumos, kad apspriežamas sūdzības par draudzes Baznīcas priekšniecību vai apspriežama valdes darbības revīzija, padome izvēl citu vadītāju un protokolistu. Ārkārtējas padomes sēdes sasaukamas 2 nedēļu laikā uz Baznīcas Virsvaldes rīkojumu, kā arī, ja to rakstiski pieprasa vismaz puse valdes vai padomes locekļu vai 2 revidenti.
34. Padomei ir tiesība padomes locekļus, kas bez dibināta iemesla nav apmeklējuši 3 sēdes no vietas vai draudzes Baznīcas dzīvi kavē ar bezdarbību vai nolaidību, izslēgt. Padomes lēmums šādā gadījumā nav pārsūdzams.
35. Ja padome uz divkārtīgu uzaicinājumu liedzas izpildīt kādu Baznīcas Virsvaldes rīkojumu, Virsvalde padomi atceļ un noteic jaunas vēlēšanas, bet ja arī jaunā padome rīkojumu neizpilda, vai draudze padomes pārvēlēšanas noteiktā laikā neizdara, Baznīcas Virsvalde savā plenārsēdē var iecelt tādai draudzei pārvaldi. Baznīcas Virsvaldes plenārsēdei ir arī tiesība draudzi pievienot citai ar visām sekām, ja viņas balsstiesīgo locekļu skaits zemāks par 20. Minētos lēmumus padome mēneša laikā var pārsūdzēt, pie kam pārsūdzība neaptur lēmuma izpildīšanu.

Ceturtais nodaļjums.

Baznīcas valde.

36. Baznīcas valdes sastāvs ir: Baznīcas priekšnieks, viņa vietnieks, mācītājs, vai mācītāji, ja draudzē ir vairāk nekā viens mācītājs, rakstvedis, kasieris un vēl viens valdes loceklis. Kasiera pienākumi nav savienojami ar kādu citu valdes amatu.
37. Ja kāds valdes loceklis nomirst vai no amata izstājas, iekam viņa amata laiks notecējis, padome uz viņa amata laiku vēlē citu.
38. Baznīcas valdes sēdes sasauca pēc vajadzības un vada priekšnieks vai, viņa uzdevumā, viņa vietnieks. Sēdes ir pilntiesīgas, ja piedalās priekšnieks vai viņa vietnieks un vēl divi valdes locekļi. Ārkārtējas sēdes sasaukamas 2 nedēļu laikā uz Baznīcas Virsvaldes rīkojumu, kā arī uz 3 valdes vai 2 revidentu rakstisku pieprasījumu.
39. Baznīcas valdei ir sekoši pienākumi:
 - 1) izvest dzīvē padomes lēmumus un Baznīcas Virsvaldes un iecirkņa valdes priekšrakstus;
 - 2) noslēgt vietējās Baznīcas un draudzes vārdā, ievērojot Baznīcas noteikumus, visādu veidu līgumus un darījumus, reprezentēt draudzi uz ārieni, kā arī uzstāties vietējās Baznīcas un draudzes vārdā administratīvās un tiesu iestādēs;
 - 3) vest balsstiesīgo draudzes locekļu sarakstus un tos papildināt un salīdzināt ar mācītāja vestiem sarakstiem un grāmatām;
 - 4) pieņemt Baznīcas kalpotājus, kuŗu pieņemšana nepiekrīt padomei, un noteikt viņiem algu, kā arī rūpēties par to, lai ikviens dabūtu savu algu laikā;
 - 5) nevajadzīgus un nederīgus kalpotājus atlaist no vietas, vai ierosināt viņu atlaišanu, ja tāda atkarājas no citas draudzes vai Baznīcas organizācijas;
 - 6) sastādīt budžetu, gada pārskatus un projektus, kas iesniedzami padomei, Baznīcas Virsvaldei un iecirkņa valdei;
 - 7) vest inventāra, algu noteikumu un kapu vietu sarakstus;
 - 8) paziņot prāvestam, kad mācītājs miris vai aiz kāda cita iemesla draudze palikusi bez mācītāja un lūgt, lai sūta draudzes apkopšanai vikārmācītājus;
 - 9) ar savu līdzdarbību sekmēt draudzes garīgo apkopšanu;

- 10) atļaut, ar mācītāja piekrišanu, uz īsāku laiku par velti vai pret samaksu, izlietot Baznīcu garīgiem koncertiem vai draudzes citas ēkas priekšlasījumiem un citiem Baznīcas dzīves mērķiem;
- 11) ierosināt visāda veida jautājumus, kas zīmējas uz draudzes un Baznīcas dzīvi;
- 12) gādāt par referātiem, kas nolasāmi sinodē;
- 13) vākt līdzekļus draudzes un Baznīcas vajadzībām;
- 14) vietējās Baznīcas un draudzes vārdā izdot pilnvaras un citus rakstus;
- 15) pārvaldīt Baznīcas mantu, glabāt un uzturēt kārtībā arhīvu un grāmatas;
- 16) kur iespējams, sasaukt vismaz vienreiz gadā, draudzes sapulci informācijas nolūkam.

Piezīme. Baznīcas valdes locekļi solidari atbild par zaudējumiem, ja tādi Baznīcai vai draudzei cēlušies valdes vai atsevišķu amatpersonu nolaidīgas rīcības dēļ.

Otrā nodaļa.

Baznīcas manta.

40. Visi Baznīcai vai draudzei dāvināti vai viņu mantoti, pirkti vai citādā ceļā iegūti kustami un nekustami īpašumi, kā arī kapitali, ir Baznīcas manta.
41. Tiesības lietot un pārvaldīt Baznīcas mantu, ciktāl tās nav ierobežotas ar šīs satversmes noteikumiem, paliek ikkatrai draudzei arī turpmāk tādos apmēros, kādos tās likumīgi pastāvēja šīs satversmes pieņemšanas dienā. Jaundibināmās draudzēs, kā arī ikkatras kustamas vai nekustamas mantas turpmākā iegūšanas gadījumā, attiecīgās draudzes padome pati noteic savas Baznīcas mantas lietošanas un pārvaldīšanas kārtību, kuŗa tomēr ir padota šīs satversmes 42. un 43. pantā minētiem ierobežojumiem. Kādas draudzes tiesības attiecībā uz Baznīcas mantas lietošanu un pārvaldīšanu grozāmas vienīgi ar Baznīcas Virsvaldes atļauju uz attiecīgās draudzes padomes motivētu lēmumu, kuŗš taisīts ar visu padomes locekļu 2/3 balsu vairākumu.
42. Draudzes pienākums, kuŗa Baznīcas mantu lieto, ir: šo mantu visiem likumīgiem līdzekļiem aizsargāt no iznīcināšanas, pamazināšanas, atņemšanas, vai bojāšanas un īpašiem mērķiem novēlētu mantu izlietot vienīgi šiem mērķiem.
43. Noslēgt Baznīcas nekustamu īpašumu iegūšanas, pārdošanas un maiņas līgumus, kā arī šos īpašumus apgrūtināt ar parādiem un citām saistībām, var tikai ar Baznīcas Virsvaldes atļauju.
44. Baznīcas zemes līdz ar ēkām, kuŗas līdz šim bijušas mācītāju, ērgelnieku, ķesteru un citu Baznīcas kalpotāju lietošanā, kā viņu darba atalgojuma daļa, arī turpmāk jāizlieto vienīgi šim mērķim. Tāpat jāizlieto arī procenti no kapitaliem, ko Baznīca iegūtu šos īpašumus pārdodot vai citādi atsavinot.
45. Draudzēm, kuŗām uz kādu laiku nav mācītāja, ērgelnieka vai cita Baznīcas kalpotāja, Baznīcas manta un mācītājam vai citiem Baznīcas darbiniekiem pienācīgā alga jāpārvalda un ienākumi jāizlieto saskaņā ar Baznīcas Virsvaldes dotām instrukcijām.
46. Draudzes pienākums ir: Baznīcu, lūgšanu namus, skolas un citas Baznīcas ēkas uzturēt labā kārtībā, algot mācītājus un citus Baznīcas darbiniekus un maksāt noteikto daļu Baznīcas vispārējām vajadzībām, kā arī maksāt visus nodokļus, kādi maksājami par Baznīcas zemi un ēkām, vienalga kā lietošanā tās atrodas.
47. Ja divas vai vairāk draudzes kopīgi lieto vai pārvalda Baznīcas mantu, tad nevienprātības mantas lietošanā vai pārvaldīšanā izšķir Baznīcas Virsvalde.
48. Kādas draudzes likvidācijas gadījumā šīs Baznīcas mantas lietošanas kā arī pārvaldīšanas tiesība pāriet uz Baznīcas Virsvaldi, kamēr nodibinās jauna draudze. Ienākumi no Baznīcas mantas pa šo starplaiku nāk par labu Baznīcas vispārējiem mērķiem.

Trešā nodaļa.
Baznīcas iecirknis

Pirmais nodaļjums.
Iecirkņa Sinode.

49. Iecirkņa Sinodes dalībnieki ir: iecirkņa prāvests un draudžu mācītāji, iecirkņa valdes locekļi un pa vienam delegātam no ikkatras draudzes. Ja draudzi apkalpo vairāki mācītāji, tad šī draudze sūta tik daudz delegātu, cik viņai mācītāju. Baznīcas Virsvaldes locekļi var piedalīties bez balsstiesībām. Ar Sinodes prezidija atļauju var piedalīties kā viesi, bez balstiesībām, citu iecirkņu draudžu priekšstāvji, mācītāji un kandidāti. Iecirkņa Sinodi sasauc pēc vajadzības iecirkņa valde, bet kur tādas nav, prāvests, un to vada Sinodes izvēlētais prezidijs, kuŗā ieiet arī prāvests.
50. Sinodes kā iecirkņa draudžu gribas izteicējas un pārstāves izdevumi ir:
- 1) noklausīties un pārrunāt prāvesta ziņojumu par draudžu garīgo un laicīgo stāvokli iecirknī;
 - 2) noklausīties un pārrunāt referatus un draudžu lēmumus par sinodē iztīrājamiem jautājumiem;
 - 3) iztīrāt un izspriest jautājumus, kuŗus nodevusi Sinodes izspriešanai Baznīcas Virsvalde;
 - 4) apspriest, kā uzlabot draudžu garīgo apkopšanu un trūcīgo draudžu materialo stāvokli;
 - 5) ierosināt un iepriekš apspriest jautājumus, par kuŗiem galīgi nolemj Latvijas Sinode vai Baznīcas Virsvalde;
 - 6) lemt par iecirknī ierīkojamām Baznīcas skolām, labdarības iestādēm un bibliotekām, par pastāvošo uzturēšanu un nevajadzīgo likvidēšanu;
 - 7) noteikt un grozīt algu iecirkņa darbiniekiem, pie kam algas pamazināšanai izprasāma Baznīcas Virsvaldes atļauja;
 - 8) sastādīt iecirkņa budžetu un draudzēm noteikt nodokļus Baznīcas iestādēm un organizācijām par labu;
 - 9) lemt par nekustamas mantas iegūšanu, pārdošanu, vai mainīšanu, pie kam izprasama Baznīcas Virsvaldes atļauja;
 - 10) lemt par iecirkņa kapitaliem, kur tie jāuzglabā un kā jāizlieto. Ja izlietojamā summa pārsniedz iecirkņa kārtējo gada budžetu, tad lēmums iesūtams Baznīcas Virsvaldes apstiprināšanai;
 - 11) noklausīties un pārrunāt Sinodes dalībnieku darbus par teoloģiskiem, ētiskiem un citiem Baznīcas dzīves jautājumiem;
 - 12) lemt par periodiskiem un citiem rakstiem, kuŗus iecirknis izdod;
 - 13) izvēlēt iecirkņa prāvestu un noteikt viņam algu;
 - 14) izvēlēt uz 3 gadiem 4 iecirkņa valdes locekļus un 3 revidentus un atvēlēt valdei kreditu.

Otrais nodaļjums.
Iecirkņa valde.

51. Iecirkņa valdes sastāvs ir: iecirkņa prāvests un 4 valdes locekļi.
52. Pirmā sēdē iecirkņa valde sadala savā starpā amatus, izvēlēdama valdes priekšnieku, viņa vietnieku, rakstvedi un mantzini.

53. Iecirkņa valde notur savas sēdes pēc vajadzības, bet ne mazāk kā vienreiz gadā. Sēdēs jābūt klāt ne mazāk kā 3 locekļiem. Sēdes sasauc un vada priekšnieks, vai viņa uzdevumā, viņa vietnieks. Ārkārtējas sēdes sasaucamas mēneša laikā uz Baznīcas Virsvaldes rīkojumu vai prāvesta vai 2 revidentu rakstisku pieprasījumu.
54. Iecirkņa valde ir iecirkņa Sinodes gribas izpildītāja. Pie viņas uzdevumiem pieder:
- 1) izvest dzīvē iecirkņa Sinodes lēmumus un Baznīcas Virsvaldes rīkojumus;
 - 2) pārvaldīt un uzturēt kārtībā iecirkņa Baznīcas mantu, skolas, labierīcības iestādes, archīvu un kasi;
 - 3) iecirkņa vārdā noslēgt visādu veida līgumus un darījumus, uzstāties administratīvās un tiesu iestādēs, izdot pilnvaras un reprezentēt iecirkni uz ārieni;
 - 4) izdarīt revīzijas iecirkņa draudzēs;
 - 5) pārlūkot Baznīcas skolas un citas Baznīcas iestādes un organizācijas iecirknī;
 - 6) sastādīt pēc draudžu iesniegtiem ziņojumiem gada pārskatu par Baznīcas stāvokli, dzīvi un darbību iecirknī;
 - 7) uzstādīt budžetu iecirkņa vajadzībām un skatīt cauri draudžu budžetus iecirknī;
 - 8) sarakstīt iecirkņa vārdā ar Baznīcas Virsvaldi;
 - 9) iesniegt 2 nedēļu laikā Baznīcas Virsvaldei iecirkņa Sinodes un ikkatras savas sēdes protokola norakstu;
 - 10) pieņemt un atlaist iecirkņa valdes, iecirkņa Baznīcas skolu un citu iestāžu un organizāciju ierēdņus un kalpotājus;
55. Ja iecirkņa Sinode atrod, ka viņai nav vajadzīga sevišķa valde, tad iecirkņa valdes pienākumus izpilda iecirkņa prāvests, par ko viņš saņem sevišķu atalgojumu, kuŗa lielumu noteic iecirkņa Sinode, kā arī līdzekļus kancelejas vajadzībām.

Ceturtā nodaļa.

Latvijas Evāņģēliski Luteriskās Baznīcas kopīgās iestādes.

Pirmais nodaļjums.

Latvijas Sinode.

56. Latvijas Sinodes dalībnieki ir: bīskapi, Baznīcas Virsvaldes locekļi, iecirkņa valžu locekļi, teoloģijas fakultātes luterticīgie mācības spēki, teoloģiskā instituta mācības spēki, draudžu mācītāji un pa vienam delegātam no ikkatras draudzes. Ja draudzi apkalpo vairāki mācītāji, tad draudze sūta tik daudz delegātu, cik viņai ir mācītāju.
57. Latvijas Sinode sapulcējas vismaz reiz pa 3 gadiem. Viņu sasauc Baznīcas Virsvalde, atklāj Latvijas bīskaps un vada Sinodes izvēlētais prezidijs, kuŗā ieiet Latvijas bīskaps un minoritātu tautību bīskapi.
58. Latvijas Sinode ir visas Latvijas Evāņģ. Luteriskās Baznīcas gribas izteicēja un viņas augstākā likumdošanas un pārraudzības iestāde. Viņa galīgi izšķir visus Baznīcas dzīves jautājumus. Viņas sevišķie uzdevumi ir:
- 1) izdot Baznīcas likumus un noteikumus, atcelt un grozīt pastāvošos;
 - 2) grozīt agendā noteikto dievkalpošanas un garīgo amatdarbu kārtību, pārlabot un ievest jaunu agendu;
 - 3) nolemt pārlabot un ievest jaunas Baznīcas dziesmu grāmatas;
 - 4) ievest jaunas un atmest līdzšinējās Baznīcas svētku dienas;

- 5) nolemt iegūt nekustamus īpašumus un ierīkot skolas, kursus, labdarības, iekš – un ārpusvietas biedrības un iestādes, kā arī pastāvošās likvidēt; pārdot, mainīt un iekļāt Baznīcas īpašumus;
- 6) nolemt stāties sakarā ar ārzemju Baznīcu organizācijām, kristīgām biedrībām un labierīcības iestādēm Latvijā un citās zemēs;
- 7) dibināt jaunus Baznīcu iecirkņus un pastāvošos noapaļot, savienot vai likvidēt;
- 8) dibināt mācītāju un citu Baznīcas darbinieku emerital-, slimības-, bērnu-, atraitņu un bāriņu un citas pašpalīdzības kases;
- 9) nolemt izdot Baznīcas laikrakstus, grāmatas, žurnālus un atvēlēt attiecīgos kreditus;
- 10) noteikt izglītības cenzu mācītāja amata kandidātiem, ērgelniekiem un citiem Baznīcas darbiniekiem;
- 11) noteikt uz iecirkņiem un draudzēm izdalāmos nodokļus Baznīcas mērķiem;
- 12) noklausīties un apspriest Baznīcas Virsvaldes izstrādāto pārskatu par Baznīcas ārējo un Latvijas bīskapa ziņojumu par Baznīcas garīgo dzīvi un stāvokli;
- 13) noklausīties revidentu ziņojumus;
- 14) galīgi izšķirt draudžu, iecirkņu, Baznīcas Virsvaldes, mācītāju konferences, atsevišķo Baznīcas amatpersonu un atsevišķo draudzes locekļu ierosinātos un Latvijas Sinodes izspriešanai nodotos jautājumus;
- 15) ievēlēt vajadzības gadījumā Baznīcas tiesu;
- 16) ievēlēt uz 3 gadiem 3 revidentus Baznīcas Virsvaldes darbības un kases revīzijai;
- 17) noteikt Virsvaldes locekļu skaitu, kuŗš nedrīkst būt mazāks kā viens garīdznieks un viens cits delegāts no ikkatra iecirkņa;
- 18) ievēlēt Latvijas bīskapu un noteikt viņam algu;
- 19) ievēlēt uz 3 gadiem Baznīcas Virsvaldes locekļus un viņu kandidātus;
- 20) apspriest un apstiprināt uz 3 gadiem Baznīcas Virsvaldes budžetu un atvēlēt Virsvaldes un citu Baznīcas iestāžu un organizāciju uzturēšanai vajadzīgos līdzekļus;
- 21) izdot noteikumus par mācītāju un citu Baznīcas darbinieku pienākumiem un tiesībām un par viņiem piešķiramām pensijām, pabalstiem un goda zīmēm;
- 22) noteikt bīskapiem, prāvestiem, mācītājiem un citiem Baznīcas darbiniekiem amata tērpu;
- 23) izstrādāt sev darbības kārtību jeb reglamentu;
- 24) izlemt jautājumus par Baznīcas attiecībām ar valsti un citām konfesijām.

Piezīme. 2., 3., 4., 10., 21., 22., 24. punktā minētos, kā arī citus jautājumus, kas stāv sakarā ar evaņģ. luteriskās Baznīcas mācību un iecienītām parašām, Sinode galīgi neizlemj, iekam par tiem nav izteikusi savus uzskatus Latvijas mācītāju konference.

59. Iecirkņu sinodēs iztirzātos priekšlikumus Latvijas Sinode izspriež galīgi ar vienkāršu balsu vairākumu, citi priekšlikumi turpretī noraidāmi uz iecirkņiem, ja tie Latvijas sinodē nevar dabūt sev par labu 2/3 balsu vairākumu.
60. Ev. lut. Baznīcas satversmes noteikumus var grozīt tikai ar 3/4 balsu vairākumu un arī tad, ja priekšlikums grozīt kādu satversmes pantu iepriekš iztirzāts iecirkņu sinodēs un atsevišķos satversmes noteikumos norādītos gadījumos arī pieprasīta mācītāju konferences atsauksme. Latvijas Sinodes lēmumus un instrukciju noteikumus var grozīt, ja priekšlikums iepriekš iztirzāts iecirkņu sinodēs ar 2/3 balsu vairākumu.
61. Balsošana notiek atklāti, bet aizklāti uz majoritātes vēlēšanos. Vēlot Baznīcas Virsvaldes locekļus un bīskapus, jābalso vienmēr aizklāti.

62. Minoritātu tautību Sinodes dalībniekiem, kuŗu draudžu skaits un to mācītāju skaits nav mazāks par 30 un iecirkņu skaits nav mazāks par 3, ir tiesība apspriest un izlemt jautājumus, kuŗi attiecas vienīgi uz viņu draudzēm, iestādēm un organiēm, Sinodes nacionalās seperātsēdēs, kā arī izvēlēt, proporcionāli savu iecirkņu skaitam, savus pārstāvjus Baznīcas Virsvaldē un savu bīskapu ar nosaukumu “Latvijas Baznīcas NN tautības draudžu bīskaps”. Tādā gadījumā minoritātu tautību Sinodes dalībnieki nepiedalās Sinodes sēdēs jautājumos, kuŗi attiecas uz citu tautību draudzēm, to iestādēm un organiēm, bet gan jautājumos, kuŗi attiecas uz visu Baznīcu un kuri sevišķi minēti 58. panta 1., 4., 6., 7., 11., 12., 13., 15., 16., 17., 18., 20., 21., 23. un 24. punktos, bet citos jautājumos tikai tad, ja tie aizķeŗ attiecīgās minoritātes tautības intereses. Domstarpības balsstiesības ziņā izšķir prezidijs, bet prezidijā balsīm līdzīgi daloties – Latvijas bīskaps.
63. Minoritātu tautību Sinodes nacionalās seperātsēdes vada attiecīgās tautības Sinodes prezidija locekļi, ievērodami Sinodes darbības kārtības jeb reglamenta noteikumus.
64. Sinodes seperātsēžu lēmumi rakstiski iesniedzami prezidijam, paziņojami Sinodes vispārējā sēdē un uzņemami Sinodes protokolā kā saistoši vienīgi attiecīgās tautības draudzēm un to iestādēm un organiēm.

Otrais nodaļjums
Baznīcas Virsvalde.

65. Pirmā sēdē Baznīcas Virsvalde ievēl Virsvaldes prezidentu, viceprezidentu un citas amatpersonas. Piezīme. Bīskapi piedalās Baznīcas virsvaldē kā pilntiesīgi locekļi. Latvijas bīskapu var ievēlēt par Virsvaldes prezidentu un kādas minoritātes tautības bīskapu par viceprezidentu.
66. Ja kāda Virsvaldes amatpersona nomirst vai no amata izstājas, iekam viņa amata laiks notecējis, tad Virsvalde pate izvēl vietas izpildītāju no sava vidus.
67. Baznīcas Virsvalde atrodas Rīgā. Viņas amatpersonas notur savas sēdes vismaz vienreiz nedēļā. Sēdēs jābūt klāt nemazāk kā 3 locekļiem. Plenārsēdes sanāk ne mazāk kā divreiz gadā. Sēdes sasauc un vada prezidents, vai viņa uzdevumā viceprezidents, bet ja tas aizkavēts, cita Virsvaldes amatpersona.
68. Baznīcas Virsvalde ir Latvijas Sinodes izpildu orgāns un Latvijas Evanģ. Luteriskās Baznīcas pilnvariece. Pie viņas uzdevumiem pieder:
- 1) izvest dzīvē Latvijas Sinodes lēmumus;
 - 2) galīgi izšķirt viņai Sinodes nodotos jautājumus un sūdzības;
 - 3) pārvaldīt un uzturēt kārtībā Baznīcas mantu, skolas, labierīcības iestādes, archīvu un kasi;
 - 4) Baznīcas organizācijām un amatpersonām dot instrukcijas;
 - 5) dot paskaidrojumus, aizrādījumus un priekšrakstus;
 - 6) nederīgas amatpersonas atlaist no amata un uzdot izdarīt jaunas vēlēšanas;
 - 7) uzdot izdarīt revīzijas Baznīcas iestādēs un oganizācijās;
 - 8) Baznīcas vārdā noslēgt visādu veidu līgumus un darījumus, uzstāties administratīvās un tiesu iestādēs, izdot pilnvaras un reprezentēt Baznīcu uz ārieni;
 - 9) pārlūkot Baznīcas skolas un iestādes;
 - 10) apstiprināt amatā mācītājus un prāvestus;
 - 11) atlaist uz dibinātu sūdzību pamata prāvestus un mācītājus no amata, kā arī izslēgt no garīdznieku kārtas;
 - 12) skatīties uz to, lai mācītāji un citi garīgie kopēji neizplatītu ev. luteriskai ticībai pretīgas mācības un lai tie amata darbus izdarītu saskaņā ar agendu;

- 13) izsniegt emeritētiem garīdzniekiem un citiem Baznīcas darbiniekiem pensijas un slimības un citos gadījumos pabalstus;
- 14) apstiprināt atraitņu un bāriņu-, emeritāl-, pensiju- un citu Baznīcas kasu priekšniekus un pārraudzīt viņu darbību;
- 15) apstiprināt jaunas draudzes un iekārtot jaunus Baznīcas iecirkņus;
- 16) apstiprināt Baznīcas būvplānus un dot rīkojumus iesvētīt Baznīcas un kapsētas;
- 17) dot paraugus Baznīcas grāmatām, ziņojumiem, budžetiem, gada pārskatiem, sarakstiem un izsniedzamām apliecībām;
- 18) noteikt termiņus iesniedzamajiem ziņojumiem, gada pārskatiem un norēķiniem;
- 19) noteikt saziņā ar mācītāju konferenci, kādas ticības mācības grāmatas lietojamas mājās un skolās;
- 20) izstrādāt dažāda tipu skolām ticības mācību programmas, tās iesniegt mācītāju konferences apspriešanai un pēc tam apstiprināt;
- 21) sastādīt pēc iesniegtiem iecirkņu ziņojumiem gada pārskatu par Baznīcas stāvokli, dzīvi un darbību;
- 22) uzstādīt budžetu savām un Baznīcas vispārējām vajadzībām;
- 23) apstiprināt gada pārskatus un budžetus draudzēm un iecirkņiem;
- 24) sagatavot, saziņā ar Latvijas bīskapu, jautājumus, kas izspriežami Latvijas sinodē, un sasaukt Sinodi;
- 25) sarakstīties Baznīcas vārdā ar valsts iestādēm un Baznīcu organizācijām Latvijā un ārzemēs;
- 26) pieņemt un atlaist Baznīcas Virsvaldes ierēdņus un citus kalpotājus un dot viņiem atvaļinājumu;
- 27) Latvijas bīskapa nāves gadījumā noteikt viņam vietas izpildītāju;

Piezīme. Jauna bīskapa ievēlēšanai sasaukama Sinode gada laikā.

- 28) sastādīt eksaminācijas komisijas mācītāja amata kandidātu un ticības mācības skolotāju, kā arī citu Baznīcas garīgo darbinieku pārbaudīšanai, kuru priekšsēdētājs pēc sava amata ir Latvijas bīskaps vai viņa pilnvarota persona;
- 29) vest un uzglabāt bīskapu, prāvestu, mācītāju un māc. palīgu dienesta gaitas sarakstus.

Piezīme. 2., 4., 11., 22., 24. un 27. punktā minētos jautājumus izlemj Baznīcas Virsvaldes plenārsēdē, bet pārējos jautājumus – Virsvaldes amatpersonu sēdēs.

69. Tautību minoritātes, kuŗām ir tiesība sinodē noturēt savas nacionalās seperātsēdes (62.p.), nokārto jautājumus, kuŗi attiecas vienīgi uz viņu draudzēm un to iestādēm un organiēm, kā arī uz mācītājiem, mācītāju kandidātiem, ķesteriem un citiem Baznīcas darbiniekiem, savā N.N. tautības Baznīcas Virsvaldes nodaļā. Tādā gadījumā attiecīgās minoritātes locekļi nevar tikt ievēlēti Virsvaldes amatos, ne arī piedalīties tādu jautājumu apspriešanā un izlemšanā, kuŗi attiecas uz citu tautību draudzēm un to iestādēm un organiēm. Amatpersonu sēdēs ir pieaicināms minoritātes draudžu bīskaps un plenārsēdēs visi minoritātes 62. pantā aprādītā kārtībā ievēlētie Virsvaldes locekļi visos jautājumos, kuŗi attiecas uz visu Baznīcu vai citādi aizķeŗ attiecīgās minoritātes draudzes tiesības. Virsvaldes lēmumi nav saistoši minoritātes draudzēm, ja viņu pārstāvji nav uzaicināti piedalīties sēdē vai uzaicinājumu nav saņēmuši. Tādā gadījumā jānoliek jauna sēde un uzaicinājums jāpiesūta 7 dienas pirms sēdes un jāizsniedz pret parakstu.
70. Baznīcas Virsvaldes N.N. tautības nodaļas sēdes vada šīs tautības draudžu bīskaps, vai viņa uzdevumā, kāds cits šīs nodaļas loceklis saskaņā ar Baznīcas satversmes noteikumiem.
71. Nodaļas sēdes protokola noraksts 7 dienu laikā iesniedzams Baznīcas Virsvaldes prezidentam zināšanai. Pret nodaļas lēmumu var iesniegt pārsūdzību Virsvaldes plenārsēdei nodaļas dalībnieki,

vai draudzes organi, vai atsevišķi draudzes locekļi, pret kuriem lēmums vērsts, kā arī Virsvaldes prezidents. Plenārsēdes lēmums pārsūdzams Latvijas sinodē.

72. Baznīcas Virsvaldes minoritātu tautību nodaļu un bīskapu uzturēšanai vajadzīgos līdzekļus gādā šo minoritātu draudzes pašas. Latvijas Sinodes izdevumu segšanā šīs draudzes piedalās samērā ar savu delegātu skaitu, bet Baznīcas Virsvaldes uzturēšanā, Latvijas bīskapa algošanā un citos Baznīcas kopizdevumos – samērā ar savu draudžu balsstiesīgo locekļu skaitu.

Piektā nodaļa.

Konferences.

73. Mācītājs sasauc vismaz vienreiz gadā savas draudzes garīgos kopējus uz konferenci, pārrunāt draudzes garīgās vajadzības.
74. Prāvests sasauc vismaz vienreiz gadā sava iecirkņa mācītājus uz konferenci, apspriest jautājumus par Baznīcas garīgo dzīvi un mācītāja amata vajadzībām.
75. Latvijas bīskaps sasauc pēc vajadzības prāvestu, mācītājus vai arī citus Baznīcas garīgos darbiniekus uz konferenci, apspriest bez 58. panta piezīmē minētiem arī citus Baznīcas dzīves jautājumus. Tādas pašas tiesības ir arī citiem bīskapiem attiecībā uz saviem prāvestiem, mācītājiem un citiem Baznīcas garīgiem darbiniekiem.
76. Iecirkņa valdes priekšnieks sasauc pēc vajadzības Baznīcas priekšniekus un viņu vietniekus uz konferenci.
77. Baznīcas Virsvaldes prezidents sasauc pēc vajadzības visas Latvijas Baznīcas priekšniekus vai viņu vietniekus uz kopīgu apspriedi.
- Piezīme. Visās konferencēs var piedalīties viesi ar konferences vadītāja ziņu.
78. Konferences rīkojas pēc pašu izstrādātiem un Virsvaldes apstiprinātiem darbības kārtības jeb reglamenta noteikumiem. Protokolu noraksts iesniedzams Baznīcas Virsvaldei zināšanai.

Sestā nodaļa.

Baznīcas garīgie darbinieki.

Pirmais nodaļums.

Ordinētie darbinieki.

79. Draudzes garīgās dzīves vadonis ir mācītājs. Viņa amata pienākumus noteic Dieva vārds un evaņģ. lut. Baznīcas simboliskās grāmatas. Mācītāja attiecības ar draudzes un Baznīcas organiem un ar citiem mācītājiem noteic Baznīcas Virsvaldes izdotie rīkojumi. Aizrādījumus mācītāji saņem no sava prāvesta un bīskapa un atbild par savu darbību šiem saviem garīgiem priekšniekiem un Baznīcas Virsvaldei.
80. Ikvienam, kas Latvijas Evaņģ. Lut. Baznīcā vēlas iegūt mācītāja tiesības, jābūt 25 gadus vecam, jāpienes no sava draudzes mācītāja apliecība par reliģiski-morāliskā ziņā nevainojamu dzīvi, jāiesniedz dzīves apraksts, aizrādot uz savu garīgo attīstību, tāpat arī kristības, iesvētīšanas un skolu apliecības, pēc kam viņam jānoliek eksamens pie Baznīcas Virsvaldes eksamenācijas komisijas vispārējā un teoloģiskā izglītībā, un pēc bīskapa norādījuma, jānokalpo praktiskais mēģinājuma gads vai jāsaģatavojas garīgam amatam teoloģiskā institūtā.
- Piezīme. Uz bīskapa priekšlikumu Baznīcas Virsvalde var mēģinājuma laiku saīsināt vai pagarināt un, izņēmuma gadījumos, pielaist pie ordinācijas arī personas, kas jaunākas par 25 gadiem.

81. Baznīcas Virsvalde var atsavināt no eksamina vispārējā izglītības personas, kuras uzrāda apliecību par kāda skolotāju instituta vai semināra vai vidusskolas pilna kursa nobeigšanu, un saīsināt eksāmenu teoloģijas priekšmetos, ja eksāmenands uzrāda apliecību par kursa nobeigšanu kādā teoloģijas fakultātē vai ev. lut. Baznīcas institūtā vai seminārā ar teoloģijas fakultātei līdzīgu kursu. Eksāmenu var arī dalīt divās daļās, pirmo daļu noliekot pirms, bet otro pēc mēģinājuma gada (examen pro venia coneionandi et pro ministerio).
82. Mācītāja amata kandidātam, kuŗš nolīcis visus eksāmenus un nokalpojis mēģinājuma gadu, Baznīcas Virsvalde uz bīskapa priekšlikumu piešķir tiesību tikt ievēlētam par mācītāju un izdod attiecīgu apliecību.
83. Bez iepriekšējas kārtīgas ievēlēšanas vai aicināšanas mācītāja vai adjunkta vai vikara amatā ordinācija nav pielaižama.
84. Ārzemēs ordinēti mācītāji var iestāties Latvijā mācītāja amatā tikai ar Virsvaldes ziņu un atļauju, noturējuši iepriekš kolokviju pie bīskapa.
85. Izņēmuma gadījumos, lai mācītāja trūkuma dēļ draudzes nepaliktu uz ilgāku laiku bez kārtīgas garīgas apkopšanas, Sinode, uz bīskapa priekšlikumu, var viņu pilnvarot pieteikt pie ordinācijas arī personas ar zemāku vispārēju un teoloģisku izglītību, tikai ar nosacījumu, ka tādām personām jābūt labi sagatavotām draudzes garīgās apkopšanas darbam un spējīgām sludināt Dieva vārdu, sagatavot iesvētamos un pasniegt ticības mācības stundas kā pamat-, tā arī vidusskolās. Šādas personas tomēr nav saucamas par mācītājiem, bet mācītāju palīgiem.
86. Mācītāja palīgi stāv prāvesta rīcībā un strādā viņa vai kāda pilntiesīga vecāka mācītāja vadībā. Viņi var iegūt pilnas mācītāja tiesības, ja ir nolikuši papildu eksāmenu un pierādījuši savas spējas ar ne mazāk kā 5 gadus ilgu nevainojamu darbu draudzē. Mācītāja tiesības piešķir Baznīcas Virsvalde uz bīskapa priekšlikumu.
87. Baznīcas Virsvalde var pēc sava ieskata, saziņā ar bīskapu un attiecīgo prāvestu un draudzi, mācītāja palīgam norādīt viņa ikreizējo darba vietu un to arī kaut kuŗā laikā mainīt.
88. Iepriekšējos (80-87) pantos minētie noteikumi attiecas arī uz Virsvaldes nacionalām nodaļām un viņu eksamenējamiem mācītāja amata kandidātiem. Nacionalās nodaļās eksaminētie kandidāti iegūst tiesības ieņemt mācītāja vietu vienīgi attiecīgās nacionalitātes draudzēs.
89. Iecirkņu Baznīcas dzīves garīgie vadītāji, mācītāju un kandidātu tuvākie priekšnieki un padomdevēji ir prāvesti.
90. Prāvests sasauc un vada sava iecirkņa mācītāju konferences, notur draudzēs vizitācijas, sūta vikārus uz draudzēm, kuŗām nav mācītāja, bīskapa uzdevumā ievēd ievēlētos mācītājus amatā, dod mācītājiem atvaļinājumu līdz vienam mēnesim un saņem no mācītājiem ziņojumus. Prāvests ir arī starpnieks visos strīdos un nesaskaņas gadījumos draudžu un viņu iestāžu un darbinieku starpā.
91. Ja prāvests slimības vai cita iemesla dēļ nevar izpildīt sava amata pienākumus, viņš pats ieceļ savu vietnieku, paziņojot par to Baznīcas Virsvaldei, bet ja divu mēnešu laikā kavēkļi nav novērsti, kā arī prāvesta nāves gadījumā, bīskaps uzdod kādam attiecīga iecirkņa mācītājam izpildīt prāvesta pienākumus, līdz kamēr prāvests pats var iestāties amatā vai ir ievēlēts jauns prāvests.
92. Visas Latvijas Evangēliskās Luteriskās Baznīcas garīgais priekšnieks ir Latvijas bīskaps. Viņš arī atklāj Latvijas Sinodi, ievēd prāvestus amatā, ordinē mācītājus, notur ar ārzemēm ordinētiem mācītājiem kolokviju, prezidē eksamenācijas komisijās mācītāja amata kandidātu un ticības mācības skolotāju pārbaudīšanai, sasauc un vada prāvestu un Latvijas mācītāju konferences, saņem prāvestu un mācītāju ziņojumus, izdara draudzēs, it īpaši, kur prāvesti par mācītājiem, vizitācijas, dod instrukcijas un aizrādījumus prāvestiem, mācītājiem un citiem garīgas dzīves kopējiem, atļauj mācītājiem uzņemties pienākumus ārpus Baznīcas amatiem, dod prāvestiem atvaļinājumu, kā arī mācītājiem uz laiku, ilgāku par vienu mēnesi, uzdod mācītājiem un kandidātiem izstrādāt un iesūtīt iespiešanai Baznīcas laikrakstos un žurnālos sprediķus un apcerējumus un sarakstās Baznīcas vārdā

ar citu ticību priekšstāvjiem, ār-, un iekšmisijas biedrībām un citām Baznīcas organizācijām Latvijā un ārzemēs.

93. Ja Latvijas bīskaps nav Baznīcas Virsvaldes prezidents, viņš tomēr var piedalīties Baznīcas Virsvaldes sēdēs un viņam ir tiesība Virsvaldes sēdēs Virsvaldes lēmumus, pirms izpildīšanas, nodot Latvijas Sinodes revīzijai, kādā gadījumā viņš arī sasauc ārkārtējo Sinodi. Tāda pati tiesība ir Latvijas bīskapam attiecībā uz visām citām Latvijas Baznīcas iestādēm un organizācijām.
94. Latvijas bīskaps savu amatu izpildot valkā bīskapa tērpu. Latvijas bīskapa amats nav savienojams ar draudzes mācītāja amatu.
95. Latvijas bīskapa vietu izpilda viņa paša ieceltais vietnieks. Bīskapa nāves gadījumā Baznīcas Virsvalde savā plenārsēdē ieceļ vietnieku bīskapa pienākumu izpildīšanai līdz jauna Latvijas bīskapa ievēlēšanai.
96. Minoritātu draudžu bīskapiem attiecībā uz savām draudzēm, mācītājiem, prāvestiem un citiem garīgiem darbiniekiem, savas Virsvaldes nodasļas eksaminācijas, komisijām, ir tādas pašas tiesības, kādas Latvijas bīskapam piešķirtas 92. pantā attiecībā uz visu Baznīcu un tās iestādēm un organiem, neizslēdzot arī tiesību savu draudžu vārdā sarakstīties ar citu ticību priekšstāvjiem, ār-, un iekšmisijas biedrībām un citām Baznīcas organizācijām Latvijā un ārzemēs.
97. Minoritātes draudžu bīskapa vietu izpilda viņa paša ieceltais vietnieks. Bīskapa nāves gadījumā Baznīcas Virsvaldes attiecīgā nacionālā nodaļa ieceļ vietnieku bīskapa pienākumu izpildīšanai līdz jauna bīskapa ievēlēšanai.
98. Ikgadus, vēlākais maija mēnesī, minoritātu draudžu bīskapi iesniedz Latvijas bīskapam pārskatu par savu draudžu garīgo dzīvi un par bīskapu izdarītām vizitācijām, ordinācijām un introdukcijām.
99. Visiem Latvijas Evāņģēliskās Luteriskās Baznīcas ordinētiem garīgiem darbiniekiem jābūt Latvijas pavalstniekiem.

Otrais nodaļums.

Neordinētie Baznīcas garīgie darbinieki.

100. Mācītāja amata kandidāti, ērgelnieki, diakoni, diakonises, ticības mācības skolotāji un citi neordinētie garīgie darbinieki uzskata vietējo mācītāju par savu tuvāko priekšnieku un izpilda savus pienākumus saskaņā ar mācītāja aizrādījumiem un bīskapa dotām instrukcijām.

Septītā nodaļa.

Revidenti.

101. Baznīcas padomes, iecirkņu Sinodes un Latvijas Sinode, ievēlēdamas revidentus, uzdod vienam no tiem sasaukt pirmo sēdi, kurā tad paši revidenti izvēlē savu priekšsēdētāju, kas turpmāk sasauc un vada sēdes.
102. Attiecīgai revīzijas komisijai ir tiesība un pienākums skatīt cauri un pārraudzīt visu Baznīcas valdes, iecirkņu valdes, Baznīcas Virsvaldes un dažādu komisiju un viņu dienestā esošo personu darbību, grāmatas un rēķinus. Savus lēmumus viņa pieņem ar vienkāršu balsu vairākumu un iesniedz savu paziņojumu pēc piekritības – padomei, iecirkņa Sinodei vai Latvijas Sinodei. Revīzijas rezultāti jāpaziņo revidētām iestādēm vismaz 2 nedēļas pirms attiecīgās organizācijas sapulces, kurā tie pārrunājami.
103. Revīzijas komisijas ārkārtējās sēdes sasaukamas 2 nedēļu laikā uz Baznīcas Virsvaldes, vai iecirkņa valdes, vai 2 revidentu rakstisku pieprasījumu.

Astotā nodaļa.
Ziņojumi un sūdzības.

104. Vietējās Baznīcas valde iesniedz ziņojumus iecirkņa valdei un pēdējā – Baznīcas Virsvaldei. Tāpat mācītāji iesniedz ziņojumus prāvestiem un prāvesti bīskapam.
105. Sūdzības par neordinētiem Baznīcas garīgiem darbiniekiem viņu reliģiski-ētiskā dzīvē pārbauda mācītājs un izspriež Baznīcas Virsvalde, sūdzības par mācītājiem pārbauda prāvests un izspriež Baznīcas Virsvalde, bet sūdzības par prāvestiem pārbauda bīskaps un izspriež Baznīcas Virsvalde.
106. Sūdzības par vietējās Baznīcas valdi, padomi, revidentiem un valdes amatpersonām iesniedzamas iecirkņa valdei, bet kur tādas nav, caur prāvestu, Baznīcas Virsvaldi un tās locekļiem iesniedzamas un izspriežamas Latvijas sinodē.

Devītā nodaļa.
Zīmogi un darīšanu valoda.

107. Latvijas Evangēliskā Luteriskā Baznīcā lietojami sekoši zīmogi:
- 1) vietējās Baznīcas zīmogs, ko lieto mācītājs;
 - 2) vietējās Baznīcas valdes zīmogs ar uzrakstu: Latvijas Ev. Lut. Baznīcas N.N. draudzes Baznīcas valde;
 - 3) prāvesta zīmogs ar uzrakstu: Latvijas Ev. Lut. Baznīcas N.N. iecirkņa prāvests;
 - 4) iecirkņa valdes zīmogs ar uzrakstu: Latvijas Ev. Lut. Baznīcas N.N. iecirkņa valde;
 - 5) bīskapu zīmogi ar uzrakstu: Latvijas Ev. Lut. Baznīcas bīskaps, resp. Latv. Ev. Lut. Bazn. N.N. draudžu bīskaps;
 - 6) Baznīcas Virsvaldes zīmogs ar uzrakstu; Latvijas Ev. Lut. Baznīcas Virsvalde, resp. Latv. Ev. Lut. Bazn. Virsvaldes N.N. nodaļa.
108. Visas Latvijas Evangēliskās Luteriskās Baznīcas organizācijas un amatpersonas ved savas grāmatas un protokolus, izdod norakstus un sarakstās vienīgi valsts valodā, izņemot minoritātu tautību draudzes un to organizācijas un amatpersonas, kuŗas savās iekšējās darīšanās var lietot savu dievkalpošanas valodu, bet ar citām Latvijas Baznīcas organizācijām un amatpersonām sarakstās valsts valodā, pieliekot norakstiem un izrakstiem no savām grāmatām un saviem protoķoļiem klāt tulkojumu valsts valodā.

Desmitā nodaļa.
Komisijas.

109. Visām Baznīcas organizācijām ir tiesība radīt atsevišķu jautājumu izspriešanai un īpašu uzdevumu veikšanai, kas ietilpst minēto organizāciju kompetencēs, sevišķas komisijas, kuŗas var uzaicināt arī lietpratējus un tehniskus spēkus no ārienes.